

Számunk szerzői

Bagi Zoltán	<i>PhD hallgató, ELTE Budapest</i>
Cieger András	<i>történész-politológus, MTA Történettudományi Intézet Budapest</i>
Claudia Römer	<i>orientalista, Bécsi Egyetem</i>
Dariusz Kołodziejczyk	<i>történész, Varsói Egyetem</i>
Dávid Géza	<i>turkológus, ELTE Budapest</i>
Feridun M. Emecen	<i>történész, Isztambuli Egyetem, Isztambul</i>
Fodor Pál	<i>történész, MTA Történettudományi Intézet Budapest</i>
Horváth Brigitta	<i>egyetemi hallgató, JATE Szeged</i>
Ivanics Mária	<i>turkológus, JATE Szeged</i>
Markus Köhbach	<i>orientalista, Bécsi Egyetem Bécs</i>
Maróti Egon	<i>történész, JATE Szeged</i>
Nenad Močanin	<i>turkológus, Zágrábi Egyetem, Zágráb</i>
Nótári Tamás	<i>egyetemi hallgató, JATE Szeged</i>
Novák Veronika	<i>PhD hallgató, ELTE Budapest</i>
Papp Sándor	<i>történész, JATE Szeged</i>
Tóth Ferenc	<i>történész, Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola Szombathely</i>
Tóth Sándor László	<i>történész, JATE Szeged</i>
Vadkerti Mária	<i>egyetemi hallgató, JATE Szeged</i>
Vclich Andrea	<i>történész, ELTE, Tanárképző Főiskolai Kar</i>
Vörös Gábor	<i>PhD hallgató, JATE Szeged</i>
Zakar Péter	<i>történész, JGYTF Szeged</i>

A fordításokat BLUMENTHAL DIÁNA, NOVÁK GYÖRGY, PAPP SÁNDOR
és REDL EMŐKE készítette.

CONTENTS

Essays

DÁVID, GÉZA The life-story of Dervish, the first sancakbeyi of Szeged	5
FERIDUN M. EMECEN The recent discovery of an old image: Oguz tradition and knowledge of Central Asia in the first Ottoman chronicles	19
FODOR, PÁL On the crisis of the Ottoman monetary system in the 16 th century (notes on the depreciation of 1585/1589)	27
IVANICS, MÁRIA Crimean Tartar envoys to the Court in Vienna, 1598-1682	41
NENAD MOAČANIN The Captancies in the Bosnian Frontier Area in the 16-18 th centuries	51
BAGI, ZOLTÁN The siege of Esztergom in 1595	59
CLAUDIA RÖMER An Ottoman tombstone from the Fifteen Years's War in Steyersberg, Lower Austria	66
PAPP, SÁNDOR The diplomatic lessons of the rise to power of ruling Prince Mózes Székely of Transylvania, and the origins of a Grand Vizier's report (<i>telhîs</i>)	71
TÓTH, SÁNDOR LÁSZLÓ Some remarks to the activity of Küçük Mehmed in Hungary	89
NOVÁK, VERONIKA „This was the talk of the day in Paris...” (News in the Diary of the Citizen of Paris)	100
VELICH, ANDREA The role of festivities in the relations between Henry VII and London	123

Workshop

DARIUSZ KOŁODZIEJCZYK The problem of Ottoman “militay backwardness” and the East European theatre of war	142
---	-----

Documents

- NÓTÁRI, TAMÁS
Stages of Turkish expansion in Aencas Syilvius Piccolomini's *Europa* 149

Theory and Method

- CIEGER, ANDRÁS
The beginnings of Hungarian microhistory 163

Beyond the Borders

- “Nevertheless I think that that we'll need source publications for a long time.” Interview with Markus Köhbach, director of the Institute of Oriental Studies, University of Vienna 168
- Bibliography of the works of Markus Köhbach 173
- MARKUS KÖHBACH
Çasar or imperator? – On the titles of Roman emperors used by Ottomans after the Peace of Zsitvatorok 177

Reviews

- New synthesis on the Turkish occupation
(*Hegyi Klára: Török berendezkedés Magyarországon. História Könyvtár, Budapest, 1995.*)
BAGI, ZOLTÁN 184
- Citizen of a legitimized revolution
(*László Elek: Egy Gyulafehérvári Polgárnak Naplója az 1848/9. évi forradalom alatt. S. a. r.: Sávai János. Szeged, 1998.*)
ZAKAR, PÉTER 187
- Church and state in late Antiquity
(*Rigobert Günther: Hosiana dem Sohn Davids. Kurze Geschichte des frühen Christentums. Leipziger Universitätsverlag, Leipzig, 1998.*)
MARÓTI, EGON 192
- The life of Hungarian society during the Ottoman occupation
(*Szakály Ferenc: Magyar intézmények a török hódoltságban. Társadalom- és művelődéstörténeti tanulmányok 21. MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1997.*)
HORVÁTH, BRIGITTA 195
- An aristocrat in the Europe of great changes
(*Philip Mansel: Le charmeur de l'Europe. Charles-Joseph de Ligne 1735-1814. Paris, Stock, 1992.*)
TÓTH, FERENC 199

The Fifteen Years' War from the Vatican's point of view (<i>Marko Jačov: I Balcani tra Impero Ottomano e Potenze Europee [sec. XVI e XVII] Il ruolo della diplomazia pontificia. Periferia, Cosenza, 1997.</i>)	
TÓTH, SÁNDOR LÁSZLÓ	203
A Transdanubian castle in the whirlwind of the Fifteen Years' War (<i>Tata a tizenötéves háborúban. Annales Tataienses I. Mecénás Közalapítvány, Tata, 1998.</i>)	
VADKERTI, MÁRIA	206
A Turkish border castle in Transdanubia (<i>Veszprém a török korban. Felolvasóülés Veszprém török kori emlékeiről. Szerkesztette: Tóth G. Péter. Veszprémi Múzeumi Konferenciák 9. Veszprém, 1998.</i>)	
VÖRÖS, GÁBOR	210
<i>Authors</i>	213

Az AETAS történettudományi folyóirat. Megjelenik évente négy alkalommal.
Kiadója az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület. A lap főként történeti tárgyú tanulmányokat, forrásokat, kritikákat, ismertetőcseket, interjúkat közöl, de szívesen fogad írásokat a társadalomtudományok más ágaiból is.

* * *

Az AETAS megjelenését döntően alapítványi támogatás teszi lehetővé.
Az AETAS több vagy akár egy száma is megrendelhető a szerkesztőség címen.
A folyóirat előfizetési díja egy évre 1040 Ft. A lap ára egy szám megrendelése esetén 260 Ft+postaköltség, könyvesboltban 320 Ft.

* * *

Az AETAS-t a szerkesztőség terjeszti. A lap megvásárolható:

Budapest: Magister Könyvesbolt, V. ker., Városház u. 1.; Balassi Könyvesbolt, II. ker., Margit utca 1–3.; Eötvös Könyvesbolt, V. ker., Kecskeméti u. 2.; Lita Kft., I. ker., Budavár, Hess A. tér 4.; Írók Boltja, Parnasszus Kft., Andrassy út 45.; Atlantisz Könyvesbolt, V. ker., Váci utca; ELTE BTK könyvtár, Piarista köz 1.; Osiris Könyvesbolt, V. ker., Veres Pálné u.

Szeged: Katedrális Bt.: Sík Sándor Könyvesbolt, Oskola u. 27., Könyv- és Jegyzetbolt, Dugonics tér 12.; Móra Könyvesbolt, Kárász u. 5.; Egyetemi könyvtár, Petőfi S. sgt.; JGYTF Kiadó Jegyzetbolt, Boldogasszony sgt. 6.; Tolkien Könyvesbolt, Kossuth L. sgt. 1.

Miskolc: Fókusz Könyvesbolt, Pátria üzletház;
Bibliofil Kft., Kazinczy Könyvesbolt, Széchenyi u. 33.
Nyíregyháza: Bessenyci György Tanárképző Főiskola jegyzetboltja,
Sóstói utca 31/B

Pécs: JPTE Iskolaszövetkezet Könyvesbolt, Ifjúság út 6.
Szombathely: Berzsenyi Dániel, Tanárképző Főiskola jegyzetboltja
Károli Gáspár tér

* * *

Kiadja az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület
6701 Szeged, Pf. 1179.
Telefon:62/454-000/31-85
e-mail:actas@jate.u-szeged.hu
<http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/actas/>
Felelős kiadó: Deák Ágnes
Olvasószerkesztő: Benkes Réka
Technikai szerkesztő: Lengyel A. Gábor
A borítót tervezte: Szekeres Ferenc
Nyomdai munkálatok: Délmagyarország Könyv-, Lapkiadó
és Nyomdaipari Kft., Szeged.
ISSN 0237-7934

Ezt a 16 század végi „pénzreformot” általában az oszmán gazdaságtörténet egyik legdrámaibb fordulópontjának tekintik, ám okairól és következményeiről, például az oszmán „árforradalomról”, élesen megoszlanak a vélemények. Abban azért szinte mindenki egyetért, hogy az akcse megrendülése felborította a hagyományos társadalmi egyensúlyt, és kikezdte a hatalom legitimitását. A 14-16. században ugyanis mind a kormányzat, mind az oszmán társadalom úgy hitte, a rendezett pénz- és árviszonyok, azaz a szilárd pénz(ek) és a viszonylagos olcsóság a társadalmi béke legfontosabb feltételei közé tartozik. Az a felfogás uralkodott, hogy a gazdaság célja nem a haszonszerzés, hanem a társadalom szükségleteinek kielégítése: olcsó és jó minőségű áruk biztosítása olyan mennyiségben, hogy az alapvető cikkek mindig mindenki számára hozzáférhetőek legyenek. Ezt a célt a termelékenység és a szállítás korabeli körülményei között csakis úgy lehetett elérni, ha az állam politikai ellenőrzése alá vonta a gazdaságot. Mindez a termelési tényezők: a föld, a munkaerő és a tőkemozgás, valamint a piaci (kereskedelmi) tevékenység szigorú szabályozását kívánta meg. Erre szolgált a pénzverés monopolizálása, a pénz- és nemesfémforgalom ellenőrzése, a központi árszabás intézménye, valamint a kivitel korlátozása és a behozatal bátorítása. Az 1580-as évek közepén hozott intézkedésekkel és az ezutáni pénzpolitikával viszont az állam mintha lemondott volna a pénzrendszer teljes ellenőrzéséről, feladta volna a belső ellátás elsőbbségét biztosító, a bérből és fizetésből élő rétegek védelmét szolgáló tradicionális politikáját, és ha egyelőre korlátozottan is, de rászabadította volna a társadalomra a szabadpiac könyörtelen törvényeit.

Fodor Pál tanulmányát számunk 27. oldalán olvashatják.